

D Der Gebrauch von *tun*

En rechte Schwiizer **tuet** oder **tot** alls: Er tuet schaffe, er tuet esse, er tuet Gelt verdiene, er tot züggle und mängmòl tot~er au nüüt!

Aber da tot doch wée! Zum mindschte für hoochtüütschi Oore!

◆ Als eine Art Dauerform

Me **tot** ... oder me **isch am**

Hütt **tot**~eer mòll pòschte.

Si **tot** underdésse bögle.

Miir **tönd** gad zmõörgele.

Und **waa tönd** iir?

Eer **isch** no **am** pòschte.

Si **isch** all no **am** bögle.

Miir **sind** gad am **zmõörgele**.

Und **a waa sind** iir?

◆ Als Imperativ (mit Infinitiv leicht abgeschwächt)

Tue nöd immer so blööd! **Tönd** emòll chli aaständig! Es **tuet**'s!

Tönd étz doch nid immer **driischwätze!** Gell, **tosch** dänn no **gschlüsse!**

◆ Zur Umschreibung einer Frage

Tuesch hütt zÒòbid scho wider Fernsée luege? **Tosch** no aalüte?

Tüend Si nöd aazünde? Geled Si, Si **tüend** dänn scho lösche?

Héé, iir tönd dänn tuurgauere! Hei, woheer tosch au so schaffuusere?

Wer e Wiili zSangGale lebt, fangt automaatisch aa sanggalere.

tun mit Vorsilben

aatue	sich oder öpper anderem öppis aatue
abtue	Kleider oder Schue abtue, aber au: Tier iischlöffere
obtue	Wasser inere Pfanne zom Choche ufde Heerd stéle
uftue	e Geschäft uftue; dWolke wõred tünner, me gsiet de Himmel
zuetue	zuemache; öppis chauffe; de Himmel bédéckt sich
iitue	gChnöpf amene Kleidigsstuck zuemache
duurtue	e Wort oder suss öppis Gschribes durestriiche
degliichetue	er tuet nu degliche, er tuet nöd wé merke
vertue	Gelt oder Ziit verschleudere
abetue	öppis vo obe nòch abe tue; öpper diskriminiere
ue-, ufetue	öppis vo unne nòch ufe tue
ie-, inetue	öppis vo usse nòch inne tue
usetue	öppis vo inne nòch usse tue

ÜEBIG 5 Wa ghöört zum Wòne?

Bileded Si möglichscht vill zämegsétzti Wörter!

Balkoon	Grund	Baad	Stäge	Wii	
Fenschter	Loch	Glaas	Schloss	Vòorlaag	
Tür(e)	Huus	Wanne	Riss	Stück	
Gländer	Téppich	Schlüssel	Bòde	Läde	
Wösch	Schirm	Toor	Chämi	Lampe	
Hänki	Tach	Garaasch	Stock	Ständer	
Roll	Zimmer	Haag	Støre	Töörli	Chäschtli
Chuchi	Técki(e)	Schwelle	Schiibe	Sunne	
Gaarte	Chänel	Tritt	Béttli	Sims	Cheller

ÜEBIG 6 Wer wònt wo imene Block?

Erklääred Si enand, wer i wélere Wòinig wònt!

Biispill: Wo wòned sHausers? *Zoberscht nebedem Herr Meier und über sLiners.*

Wer wònt i dere Wòinig unne-n-a ...

Wé heissed die, wo ...

Undsowiiter ...

zwüsched sMüllers und sMeiers
 nebed sMüllers
 under sMeiers, unne-n-a sMeiers
 über sMüller, obe-n-a sMüllers

zwüschedinne
 nebedenand
 underenand
 übereenand

zunderscht
 im Parteer
 ide Mitti
 im Hochparteer

zoberscht
 im zweite Stock

zusserscht
 ufem gliiche Stock

☐ Fam. Roth-Weiss	☐ Herr Walter Meier	☐ Willi Hauser-Keller
☐ Ruth Bucher / Urs Graf	☐ Helen Huber Schweizer	☐ M. Liner-Haaki
☐ Sandro Bianchi	☐ Mike Brown	☐ Frau E. Brägger
☐ S. Leu / B. Witt / R. Abt	☐ Elke Heinemann	☐ Fam. A. Bürgin-Opiz

ÜEBIG 7 Wa sinds ächt für Lüüt?

Stéllled Si Vermuetige a, woheer da-s chömed, öb-s lédig oder ghüròdte sind oder öb-s eifach soo zämewòned.

Biispill: Die, wo underem Sandro Bianchi wòned, händ sicher zäme-n-e WG.

Dä zwüsched Dä oder die, wo

Die zoberscht Die unne-n-a

→ Die, dä, di säbe - ooni Name - isch zwòèr nid gad höflich, aber doch recht gläuffig!